

Datum: 17.03.2021.

Broj: 02-06-838

Organizacije civilnog društva Ministarstvu pravde BiH: Povuci Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama na doradu

Banja Luka, 17. mart 2021. – Organizacije civilnog društva pozivaju Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (Ministarstvo) da povuče na doradu Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama jer nije u skladu sa međunarodnim standardima i najboljim praksama. Prednacrt u pojedinim dijelovima ugrožava stečena prava i dostignuća iz postojećeg Zakona. Posebno zabrinjava veoma dugačka lista izuzetaka ili mogućih ograničenja kod pristupa informacijama u posjedu javnih vlasti, kao i mogućnost da se rok (15 dana) za postupanje po zahtjevima za pristup informacijama produži na još 15 dana.

Prednacrt predviđa da je drugostepeni organ u postupcima za ostvarivanje prava na pristup informacijama Žalbeni savjet pri Savjetu ministara, a koji se ne može smatrati nezavisnom institucijom sa ljudsko-pravaškim mandatom. Dole potpisane organizacije brine i to što je Institucija ombudsmana za ljudska prava gotovo potpuno izostavljena iz Prednacrt, iako je to jedina nezavisna institucija koja je do sada pratila primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. Konvencija Savjeta Evrope o pristupu službenim dokumentima u članu 9. predviđa da bi države trebale edukovati javne institucije o njihovim obavezama u vezi sa pristupom informacijama, učeći ih kako da pravilno primjene zakon. Prednacrt ni na jednom mjestu ne predviđa edukaciju službenika i institucija.

Organizacije civilnog društva pozdravljaju to što je Ministarstvo uputilo Prednacrt u konsultacije pozivajući sve učesnike da u ranoj fazi izrade propisa daju svoj doprinos, kao i što se u Prednacrtu predviđa tzv. proaktivna transparentnost ili obaveza javnih organa da veliki broj informacija objavljuju na svojim službenim web stranicama i centralnom portalu.

Organizacije civilnog društva zahtijevaju da pri doradi Prednacrt Ministarstvo uvaži njihove prijedloge, i da posebno obrati pažnju na sljedeće stvari:

- proaktivna transparentnost ne smije biti prepreka ostvarivanju prava na pristup informacijama na zahtjev;
- osigurati Zakonom okvir za edukacije službenika za informisanje i svih institucija koje postupaju u postupcima za ostvarivanje prava na pristup informacijama;
- izuzeci kod pristupa informacijama moraju biti precizno normirani i svedeni na zaštitu uskog kruga legitimnih vrijednosti (nacionalna sigurnost, zaštita privatnosti, sprečavanje kriminala i sl.);
- test javnog interesa kojim se utvrđuje da li je opravdana primjena izuzetka mora biti razrađen i jasno preciziran u Zakonu kako bi se zaštitio interes javnosti;
- rokovi za postupanje kod zahtjeva za pristup informacijama moraju biti kratki i nikako se ne smije dopustiti dodatno produženje roka;
- institucije koje osiguravaju primjenu zakona moraju biti nezavisne i specijalizovane za oblast pristupa informacijama.

Zakon o slobodi pristupa informacijama je jedan od ključnih zakona za osiguranje medijskih i građanskih sloboda. Ovaj zakon omogućuje novinarima, građanima, aktivistima i organizacijama da prate rad javnih tijela, i svaka izmjena ovog propisa mora biti pažljivo razmotrena i usklađena sa međunarodnim standardima.

BOSNA I HERCEGOVINA

Organizacije potpisnice:

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN)

Transparency International u Bosni u Hercegovini (TI BiH)

Balkanska istraživačka mreža u Bosni i Hercegovini (BIRN BiH)

Udruženje/udruga BH novinari

Fond otvoreno društvo BiH

Centar za zastupanje građanskih interesa/Fondacija CPI

Sarajevski otvoreni centar (SOC)

UG „Zašto Ne“

Vanjskopolitička inicijativa BH (VPI)

Centar za promociju civilnog društva (CPCD)

Civil Rights Defenders (CRD)